

MARC
ELSBERG

ZERO

O N I T O V Ě D Í

MARC
ELSBERG

ZERO

O N I T O V Ě D Í

*Tato kniha si neklade nároky na fakticitu,
ačkoli jsou zmiňovány reálné podniky
a tématem jsou realistické průběhy
událostí, které by se takto či podobně
mohly odehrát. Popsané osoby, události,
myšlenky a dialogy jsou fiktivní.*

© Marc Elsberg 2014, published in arrangement
with Literary Agency Michael Gaeb, Berlin

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Překlad © Jana Kellnerová, 2018
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2018
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7585-932-7 (pdf)

MARC
ELSBERG

ZERO

O N I T O V Ě D Í

Překlad: Jana Kellnerová

Pro
Ursulu

Pro
mé rodiče

„Poznej sám sebe.“
antické Řecko

*„Nejprve si utváříme nástroje,
ty pak utváří nás.“*
Marshall McLuhan

„Chtěli bychom z Googlu udělat třetí polovinu tvého mozku.“
Sergej Brin na jedné akci dne 8. 9. 2010

*„Nejlepší možností, jak předvídat budoucnost,
je si ji sami utvářet.“*
neznámý

ZERO možná částečně připomíná utopii, ovšem všechny zde popsané technologie se již používají, stejně jako zmíněná policejní vybavení v Londýně (Lambeth) a New Yorku (RTCC).

Díky sběru dat a sofistikovaným počítačovým programům jsou firmy už léta schopny s narůstající přesností předvídat naše budoucí chování. Takto nám mohou v různých segmentech předkládat přesně zacílené nabídky – a jiné zcela opomenout. V mezičase se už v tomto oboru nabízí i stále větší množství osobních aplikací, od navigačních systémů („Touto cestou se vyhneš dopravní zácpě!“) přes fitness aplikace („Tvůj doporučený běžecký výkon v nastávajícím týdnu...“) až po virtuální kouče. Stále více lidí si od nich slibuje pohodlnější, zdravější, bezpečnější a lepší život. Jen poradenské programy ještě nejsou s vývojem tak daleko. Ovšem v některých státech jsou už k dostání datové brýle.

Přesto je tato kniha román. Postavy jsou vymyšlené, podobnosti s žijícími osobami jsou neúmyslné či náhodné.

Některé pojmy jsou blíže vysvětleny v rejstříku na konci knihy.

Marc Elsberg,
únor 2014

PIKOLA777:

Všichni připraveni? Potom už pro nikoho z nás nebude na světě bezpečného místa.

TELDIF:

Připraven.

XXXHB67:

Připraven.

ARCHIET:

Připraven.

SNĚHULÁK:

Připraven.

PONORKA:

Připravena.

SOVA:

Připravena.

PIKOLA777:

Fajn. Tak do toho!

„Máš v tom šutry?“ záupí Cynthia Bonsantová, když k pracovnímu stolu svého nového souseda dovleče stěhovací krabici. Ta věc jí téměř vykloubila ramena.

„Mám tam pořádnou dávku parádních reklamních dárečků,“ nadšeně vysvětluje Jeff. „Testovací výrobky pro oddělení techniky.“ Z krabice plné technických přístrojů a kabelů vytáhne plastovou káču ve tvaru panáčka s mrkacíma očima.

Oddělení techniky! Cynthia si rukou podrážděně pročísla krátké střapaté vlasy, které jí okamžitě zase začnou odstávat všemi směry. Bezděčně se opět pokouší účes uhladit, zatímco pohledem bloumá po nové rozlehlé kanceláři, kam byli nahnáni novináři pro tištěná i on-line vydání *Deníku*. U šesti dlouhých řad stolů si staří i noví kolegové čile vybalují své krámy, vrší je na hromádky a rovnají jako u expedičního pásu v nějakém velkoskladu kancelářského zboží. Jedna obrazovka vedle druhé. Mezi nimi zapojuje tým z počítačového oddělení poslední kabely, které z přístrojů visí jako vnitřnosti. Do místnosti vcházejí další kolegové s krabicemi v náručích, tlačí se davem a hledají svá místa. Z obří stěny plné monitorů v čele sálu na ně pomrkává směs obrazů ze zpravodajství, webových stránek a sociálních sítí z celého světa. Pod tím bliká zpráva pro nováčky:

„Vítejte na zpravodajském podlaží *Deníku*!“

„Zpravodajské podlaží,“ mumlá si Cyn. „Strojovna by byla trefnější.“

Obrátí se ke své vlastní stěhovací krabici.

Žádné parádní reklamní dárečky.

Svou otlučenou plechovku s tužkami rázně postaví před novou obrazovku a vedle položí poznámkový blok.

Když opět vzhledne, Jeff už neuklízí, ale fascinovaně zírá na svůj monitor. I další kolegové přerušili svou strojovou práci, srocují se před obrazovkami a špitají si.

„No to je šílený,“ mumlá si Jeff a mne si svůj pokus o bradku. „Koukni se na to!“

V téže chvíli se ze své kanceláře vyřítí šéfredaktor. Anthony Heast.

„Přehodte ten přenos na videostěnu!“

Tam už všechny monitory dávno ukazují totéž: rozmazané letecké záběry golfového hřiště. Střechy rozeseť po lese za ním. Nad jednou vlaje americká vlajka.

„Dron... útočí na něj dron...,“ koktá Jeff.

Také Cyn teď poznává prezidenta Spojených států. Připravuje si míček k odpalu. Vedle něj stojí jeho žena, na dalších dvou odpalištích do míčků bez valné chuti mlátí jejich dvě děti. S odstupem několika metrů od prezidentské rodiny se za svými tmavými brýlemi nudí pět osobních strážců.

„Tyto záběry z místa prezidentovy dovolené se už několik vteřin vysílají živě na internetu,“ brebentí vzrušený televizní moderátor z videostěny. „Krátce předtím byla veřejnost a média na tuto akci upozorněna přes sociální sítě organizací jménem ‚Zero‘. Zatím nevíme, jak ten dron překonal bezpečnostní opatření – nemluvě o tom, co má Zero v úmyslu!“

Jak se letící kamera řítí na prezidenta USA, Cyn se rozbuší srdce. *Copak to tam nikdo nevidí?* Někteří kolegové polekaně vykřiknou. Dokonce i stěhováci přerušili práci a civí na videostěnu.

Prezident se rozmáchne, odpálí, hledí za míčkem. Zarazí hlavu hole do trávy a něco za míčkem volá. Nic milého, usoudí vzhledem k jeho úšklebku Cyn. Vtom prezident zkříví tvář. Napřahuje paži, ukazuje prstem přímo na kameru, obrací se k ochrance, pak vybíhá ke své ženě a šokem strnulým dětem. Za ním uhání několik členů ochranky. Z lesa vystřelí dva tmavé terénní vozy. Jejich pneumatiky rozrývají trávník, zatímco se bodyguardi ochrannísky vrhají na prezidenta a jeho rodinu.

Hrozen bezpečnostních sil spěšně nažene prezidentskou rodinu do prvního vozu. Půda a trsy trávy létají vysoko do

vzduchu a auto se tryskem vzdálí do lesa. Teprve když se Cyn zhluboka nadechne, uvědomí si, že rozčilením zadržovala dech.

Teď se jí okamžitě zase zrychlí, když letící kamera auto nadále sleduje skrze nesouvislou střechu z listoví nad silnicí. Připojí se k nim druhý vůz. Z jeho oken se vyklánějí muži se samopaly a pohledem pročesávají oblohu, dokud terénní vozy nedojedou ke komplexu budov a nezmizí ve vjezdu do garáže.

„Fajn,“ oznámí moderátor bez dechu, když se za nimi zavřou dveře. „Zdá se, že prozatím je prezident s rodinou v bezpečí.“

„Máme připravené on-line zpravodajství?“ volá Anthony a uvolňuje si kravatu. „Můžeme zdroj videa vložit na naši home page? Titulek: Prezident USA terčem útoku...“

Rozčilené výkřiky ve strojovně ho umlčí. Na rozmazaných záběrech z jasně osvětlené garáže poznává Cyn oba terénní vozy. Prezident, jeho rodina a jejich ochranka s tvářemi staženými napětím vystupují. Dronu, který pronikl dovnitř, si přitom ještě vůbec nepovšimli. Až jedno dítě zavřískne. A shon začíná znovu. Jako by je obklopil roj sršní, pomyslí si Cyn a zamrazí ji.

Pod záštitou ochranky dojde prezidentská rodina k východu z garáže, zatímco dva muži tam zůstanou a bezmocně mávají zbraněmi ve vzduchu. Za nimi místností prosvítí stín velký jako pěst.

„Do prdele! Jak se sem dostaly?“ hartusí jeden strážce a namíří hlaveň na kameru. Záběry na videostěně se rozpliznou do rozmazaných obrazů stěn, aut a osob doprovázených ohlušující střelbou. Pak monitory zčernají a zanechají po sobě moderátory hovořící hekticky jeden přes druhého.

Strojovnou se nese kolektivní povzdech. Cyn se ptá sama sebe, zda úlevný, či zklamavý.

„Sakra!“ vykřikne Jeff, když obraz znovu naskočí. „Mají uvnitř ještě jednu kameru!“

Žabí perspektiva, změř' běžících nohou. Skrytá kamera se kdesi krčí jako zvířátko, které chtějí lovci dorazit. Cyn si všimne,

že se nevědomky chvěje spolu s ním. Ačkoli to zvířátko zřejmě právě chce zavraždit amerického prezidenta.

„Jsou tam ještě další, Chucku!“ vyštěkne šéf štábu Erben Pennicott do telefonu. Volnou ruku napětím zatne v pěst. Na obrazovkách počítače a televize v Erbenově pracovně dospěje prezidentova rodina s ochrankou k východu z další místnosti. V záběru zůstanou jen dva páry těžkých černých bot. Najednou se kamera kolem nich prožene za prezidentem. Duní výstřely. Zní výkřiky. Na jeden nekonečně dlouhý okamžik zachytí kamera strachem rozšířené oči nejmocnějšího muže na světě a temný otvor jeho křičících úst.

Sakra, a ještě jednou sakra, pomyslí si Erben a zašklebí se. Tyto záběry oběhnou celý svět. A nevrhají na prezidenta dobré světlo. Ani stopa po suverenitě!

Po další salvě monitor zčerná. Se sluchátkem na uchu zírá Erben na obrazovky. Neví, kdo vystřelil. Jejich lidé, nebo drony? Hlasy televizních komentátorů se překřikují. Co když byl zasažen prezident nebo někdo z jeho rodiny? Vybíhá.

Bez námahy sprintuje chodbami a propojenými místnostmi rozlehlého komplexu. Opět třesknou výstřely. Ještě jeden pokoj – tak velký, že by v něm mohlo žít deset lidí – křídla dveří na protější straně jsou dokořán. Pod ochranou tří mohutných strážců k němu přibíhají prezidentovy děti, které vypadají jako panicky ječící trpaslíci, za nimi první dáma, prezident a další členové ochranky. Erben koutkem oka zahlédne, jak se jim mezi nohama mihne stín. Houf lidí se prožene kolem něj, osobní strážci bezcílně pálí do podlahy.

„Zbláznili jste se?“ zařve na muže. „Kde je ta zatracená věc?“ nadává, zatímco pohledem přebíhá od přenosu ve smartphonu k různým objektům v místnosti.

„Tamhle!“ vykřikne jeden z mužů vedle něj a namíří pod jednu z pohovek.

Erben mu vyrazí paži vzhůru. Kulka narazí do stropu a na ně se snese sprška úlomků omítky.

„Přestaň kolem dokola střílet!“ vyštěkne. Objevil minirobota na nožičkách. Rychle si svlékne sako a vrhá se na kovového pavouka. Přehodí sako přes přístroj, jako když ras chytá psa do sítě, a vrhne se na něj.

„Oh!“ vyrazí ze sebe zklamaně několik lidí přítomných na zpravodajském podlaží, když z monitorů zmizí záběry. Ale jejich zármutek trvá jen krátce. Přechod k žabí perspektivě další kamery doprovází výskot. Ukazuje Erbena Pennicotta, jak jednou rukou prohledává své smotané sako, až triumfálně vytáhne ruku sevřenou v pěst. Mezi silnými prsty se mu zmítá pár kovových nožiček. Několika rychlými hmaty je vytrhá a dál odborně zkoumá zbytek robota o velikosti myši.

„Co je to?“ ptá se Cyn. „Co to dělá?“

„Co by?“ opáčí Jeff. „To je pohyblivý minirobot s kamerou. Ještě jako student měl Pennicott svůj vlastní internetový podnik, který za stovky milionů prodal. Ten se v takových věcech vyzná.“ O pár vteřin později šéf štábu skutečně mezi dvěma prsty ukáže něco, co Cyn nepoznává.

„SIM karta!“ zazní z monitorů Pennicottův bas, zatímco ochranka horečně hledá další kamery. Pak zařve: „Okamžitě nechte odpojit všechny oblastní mobilní sítě!“

Poslední kameru překryje temný stín, hlasy zní už jen tlumeně. I přes druhého robota někdo přehodil sako.

„Kdo nebo co je Zero?“ duní zpravodajským podlažím Anthonyho hlas. „Teroristé? Charly, máš už něco?“

„Internetoví aktivisté,“ odpovídá Charly a podrbe se v zátylku. Charly je fosilie *Deníku*. Cyn ho zná z redakce tištěných novin. Vsadila by se, že si ráno co ráno odškrťává dny, které mu zbývají do důchodu, a to už pěkně dlouho. „Podobně jako

Anonymous. Jen neznámí. Pověsili na síť několik videí a k tomu rádce, jak se lze údajně chránit před všeobecnou kontrolou: *The Citizen's Guerilla Guide to the Surveillance Society*."

„No, neznámí už teď tedy asi nejsou. Sakra práce, to je ale opovázlivost! Nechtěl bych být v jejich kůži, až je FBI vyhmátné!“

Cyn ještě několik minut naslouchá vzrušeným hlasům svých kolegů, dokud jim nedojde, že legrace skončila. Z prezidentova prázdninového sídla už žádné další nepovolené záběry nepřicházejí. Stěhováci zalezou zpátky pod psací stoly, aby připojili kabely a dotáhli poslední šrouby.

„A teď?“ zeptá se Jeff.

„Teď mi z toho vytvoříte příběh!“ odpoví Anthony. Je to chytrý muž v Cynině věku, manažer a ekonom, který by rád byl kreativcem, jak prozrazují jeho šaty a účes. Majitelé ho na jeho místo dosadili, aby mediální skupinu „dovedl do budoucnosti“, která samozřejmě spočívá v internetu. „Jeffe, Charly, vy budete pátrat po Zero. Vyhrabejte všechno, co jen dokážete najít! Cyn pokryje vyšetřování.“

„Internet není můj obor,“ připomene mu, zatímco on se prohrabává stěhovací krabicí.

Aniž by vzlhl, opáčí: „Internet je oborem vás všech.“

„Žádní mrtví, žádní zranění,“ soudí Charly pramálo nadšeně. „Jestli to bylo všechno, bude pozítří po vzrušení.“

„Ale do té doby z toho vyždímáme, co se dá!“ zvolá Anthony rozčileně, zatímco mu paže vězí v bedně. „Kde jen jsou?“ mumlá. „Aha, tady!“

Hrdě zvedne tři malé krabičky. Spěšně je rozdá Cyn, Charlymu a Jeffovi.

„Abyste ten příběh mohli prezentovat moderně!“ vysvětluje.

„Človče, boží!“ raduje se Jeff. „Ty nové brýle!“

Prsty bryskně roztrhne obal. Vytáhne brýle a okamžitě si je nasadí. Dalším pohybem hmátne po chytrém telefonu na svém stole.

„Co je to?“ ptá se Cyn Charlyho.

„Datové brýle nebo chytré brýle – říkej jim, jak chceš,“ zabrblá. „Necháš si na skla promítnout to, co jinak vidíš na obrazovce smartphonu.“

„A odkdy něco takového existuje?“

„Ale no tak, Cyn,“ opáčí lehce pobaveně Jeff. „Přece je musíš znát! Google i další představily první exempláře už v roce 2012.“

„Dal nám je k otestování nový prodejce,“ vysvětluje Anthony nadšeně. „Úžasné se nám hodí k tématu!“

„Co já s tím?“ chce vědět Cyn. „Jsem redaktorka novin. Píšu.“

„Pátrat a zpravovat živě. S těmi brýlemi budeš mít neustále přehled o svém okolí a všechny potřebné informace se ti nahrají přímo do tvého zorného pole. To je budoucnost!“

Cyn protáčí obroučky mezi prsty. „Přece nejsem žádná televizní reportérka.“

„Každý je dnes svým způsobem reportér!“ poučuje ji Anthony. „Bude líp, když si na to rychle zvykneš, jinak tě už brzo nebude zapotřebí.“

„Když je dneska beztak každý reportérem,“ reptá Cyn, „tak nejsem zapotřebí už teď.“

„Já to slyšel,“ říká Anthony. „Dej si pozor, Cynthia, abych tě nevzal za slovo. Některé počítačové programy už samostatně píšou články, které nelze odlišit od článků psaných lidskou rukou. Nanejvýš tím, že jsou lepší než ty lidské,“ směje se. Přitom se k ní přiblíží natolik, že mu rozumí jen ona, a sykne: „Beztak jsi na mém seznamu.“

Cyn se od něj rozčileně odvrátí. Jeff vedle ní kývá hlavou ze strany na stranu. „Páni! Úžasné!“

Cyn pozoruje obroučky brýlí ve své ruce.

„Vypadají jako úplně normální brýle.“

„Úmyslně,“ usoudí Charly. „Většině lidí se nelíbí, když kolem nich pobíháš s datovými brýlemi. Mají strach, že jsou sledováni a natáčeni.“

„A mají pravdu,“ směje se Jeff.

„Brýle pravděpodobně zaznamenávají všechno, co člověk vidí a slyší,“ předpokládá Cyn. „A to se pak někde ukládá.“

„Ano, přesně,“ hihňá se Jeff. „Cyn se změní v brýlovce kvůli firmě, která chce nahlédnout do všech skrytých koutů jejího života.“

„Opravdu mi to ulehčuješ! Vždyť já jsem ráda, když dokážu zapnout mobil.“

K chytrému telefonu na jejím psacím stole je skutečně připojené staromódní telefonní sluchátko. Darovala jí ho před dvěma lety její dcera, aby si z ní vystřelila.

„Ukaž, já ti ty brýle rychle nastavím,“ nabídne se Jeff.

Cyn ho nechá, jí by to pravděpodobně trvalo hodiny, zatímco Jeff nastaví bezdrátové propojení mezi jejím telefonem a datovými brýlemi za několik vteřin.

„Nasad' si je,“ vyzve ji Jeff. „Zvuk se přenáší vibracemi skrze lebeční kosti přímo do ucha.“

„To je snad vtip.“

„Ne. Je to osvědčená technika, která se už celá desetiletí používá v naslouchátkách.“

„Pronto, vážení!“ Anthony tleskne do dlaní. „Pusťte se do toho!“

Cyn obrátí oči v sloup. „Takže, kdo je ten Zero?“

„Mám ho na obrazovce,“ prohlásí Charly a popojede s židlí na stranu, aby udělal místo Cyn a Jeffovi.

Z pochmurné černobílé obrazovky hledí na Cyn mužská tvář, která jí přijde povědomá – melancholický, a přece pichlavý pohled, husté vlasy pracně sčesané dozadu, úzký knírek nad rtem připomínající třetí obočí.

„Tohle je ale George Orwell!“ konstatuje Cyn.

„Dnes si musím postěžovat,“ vysvětluje anglický spisovatel. „Roku 1948 napsal George Orwell knihu. Nazval ji *1984*.“ Za řeči se Orwellova tvář promění, jako by byla z gumy, v těstovitého plešouna s černými brýlemi a hrozivým výrazem. Změní se i zabarvení jeho hlasu, je teď hlubší. „V té knize jedna všemocná

diktatura špiclů zcela kontroluje své občany a předepisuje jim, jak mají žít.“

Tu knihu musela Cyn přečíst už ve škole. Psal se rok 1989, široko daleko žádný celosvětový policejní stát nevládl, namísto toho se komunismus i se svou vyzvědačskou sítí hroutil.

„Fí, jak se otřeseme hrůzou, když si to představíme! Hororová vize! Ostatně reklamní slogan té knihy zněl: ‚Big Brother is watching you.‘ Dnes je Big Brother televizní show.“

Tenhle Zero se asi baví proměnami. Dalším, koho Cyn v jeho neustále se měnících tvářích poznává, je americký prezident, potom britský premiér, německá kancléřka a další šéfové vlád. Nutně pomyslí na jedno video Michaela Jacksona z dob svého mládí, jen bylo tehdy mnohem statictější. I hlas se průběžně mění, tu zní jako žena, pak jako muž, a přesto jeho zvuk nepřijde Cyn cizí, nýbrž příjemný. Ten zvláštní monotónní přednes na ni působí přímo hypnoticky.

„Teď si představ svoji vládu. Chce pro své občany jen to nejlepší. Vyvíjí opravdu skvělé systémy, aby ochránila každého jednotlivce: PRISM, XKEYSCORE, TEMPORA, INDECT, nebo jak se všechny jmenují. Tyhle báječné systémy sbírají a hodnotí všechna data, která jen dokážou shromáždit, aby už předem odhalily jakékoli ohrožení občanů.“

Cyn se přistihla, že se dobře baví. Alespoň je Zero vtipný.

„... a co z toho mají vlády? Nadávají jim do ‚Velkých bratrů‘! Pročpak agentura National Security Agency sleduje telefonickou a internetovou komunikaci po celém světě?“ Obraz se změnil. Zero v tmavém obleku a slunečních brýlích stojí v metru. Kolem něj lidé brebentí do mobilů. „Myslíš si, že je zábava být celý dlouhý den zaplavován gigantickou hromadou malicherností, nabubřelostí a nesmyslů? Děláme to jen proto, že to myslíme s lidmi opravdu, opravdu dobře! Protože doufáme, že v tomto davu nalezneme teroristu. Cítíš se teď bezpečněji? To tedy doufám! Ne? Stěžuješ si? Pořád ještě nazýváš stát ‚Velkým bratrem‘? Jako v 1984?“

Obrazy se rychle mění a vyžadují od Cyn naprosté soustředění. Zero je teď mladá žena, blondýna v červených kraťasech a bílé polokošili. Probíhá řadami šedých, smutných lidí s totožnými tvářemi, kteří zírají na obří monitor s vážným mluvčím, a mává jim nad hlavami obřím kladivem.

„V roce 1984 propagoval počítačový výrobce svůj nejnovější model heslem: ‚Apple Macintosh. A uvidíš, proč rok 1984 nebude jako 1984‘. Toto říkal tentýž výrobce, jehož iPhony a iPady dnes neustále zaznamenávají, kde stojíme či chodíme, v aplikacích pátrají po našich adresářích a předávají je dál. Prohlašoval to ten výrobce, který ze svého obchodu App Store vyloučí aplikace, které ukazují, říkají či dělají, co se ‚Big Applu‘ nelíbí. Odhalená bradavka? Panebože! Ale buďme spravedliví. Google a všichni ostatní tě pomocí svých služeb, mobilů, brýlí a senzorických přístrojů očividně kontrolují zrovna tak...“

Cyn nemůže než přikyvovat. Přesně to je důvod, proč na všechny technické novoty z posledních let pohlíží tak skepticky.

Zero se promění v policistu a pokračuje: „Představ si, že by po tobě tvá vláda nebo policie požadovaly, abys s sebou všude nosil krabičku, která bude neustále hlásit, kde jsi a co právě děláš. Ukázal bys jim prostředníček! Datovým oligarchům tohoto světa naopak ještě platíš, aby tě špehovali. To je přímo vysoká škola kontroly! ‚Smím ti prosím odevzdávat své peníze za to, že určuješ moji polohu a dále zhodnocuješ moje data?‘ Tajné služby všech zemí by se od nich mohly opravdu leccemu přiučit!“ Zerův hlas je tišší, různější. „Oni tu přicházejí se svými trojskými koňmi, slíbí ti něco najít – přátele, mapy, lásku, úspěch, fyzickou, slevy a čert ví co –, ale v jejich břichách se krčí válečníci se zbraněmi a čekají jen na chvíli, kdy udeří! Svými šípy přesně zasáhnou tvé srdce a mozek. Znají tě lépe než všechny tajné služby. Znají tě dokonce lépe, než se znáš sám! Zůstává jen otázka, která byla vyřčena již častokrát: kdo hlídá hlídače? A kdo hlídá jejich hlídače? Ale možná si už i na to odpovídáme. Každý kontroluje každého,“ zpívá teď Zero téměř radostně a mává ukazováčkem na

kameru. „Little Brother, I am watching you.“ Náhle opět zvážní. „Ale nás ne! Ostatně jsem toho názoru, že datové chobotnice musí být zničeny.“

„Úžasné triky,“ soudí Cyn uznale.

„S moderními animačními softwary žádný problém,“ namítá Jeff.

„V posledních letech zveřejnil Zero přes čtyřicet takových videí,“ říká Charly.

„Do zítřka se na ně podívám,“ plánuje Jeff.

„Fajn, a já zkusím něco zjistit o vyšetřování,“ odvětlí Cyn a popadne kabelku. Mezitím už odbilo sedm hodin večer.

„Počkej!“ řekne Jeff, když vidí, že odchází. „Vždyť ty ještě nevíš, co je na těch brýlích nejskvělejší: rozpoznávání obličejů.“

„Co?“

„Už léta to máš na Facebooku a ve fotoprogramech. On-line variantu drželi výrobci dlouhou dobu u ledu, ale s novějšími verzemi můžeš už několik měsíců určit všechny možné obličejce, jejichž fotka se objevila na internetu. V reálném čase! Koukni se sem.“

Nasadí si brýle, pohlédne na ni a ukáže jí svůj smartphone, na němž Cyn poznává sebe samu. Vedle toho čte:

} Bonsantová, Cynthia

Narozena: 27. 7. 1972

Výška: 1,65 m

Adresa: 11 Pensworth Street, London, NW6 Kilburn

Mobil: +4475269769

Tel.: anonymní (více >)

E-mail: cynbon@dodnet.com

Povolání: novinářka

Rodinný stav: rozvedená, s Cordanem, Garym (více >)

Děti: Bonsantová, Viola (více >), > profil Freemee

Matka: Sandwell, Candice † (více >)

Otec: Sandwell, Emery † (více >)

Fotky: ...

Další informace z Freemee:

Profesní od 0,02 (> koupit)

Analýza od 0,02 (> koupit)

„Je tu o tobě všechno,“ vysvětluje Jeff. „Ouha, kdopak je tady ta mladá dáma?“

„Moje dcera,“ říká Cyn zdráhavě. Tento bezstarostný způsob, jakým mladší lidé nakládají na síti se svými fotkami, jí není příjemný. A u vlastní dcery se jí to teprve nelíbí.

„Je gotička?“ chce vědět Jeff.

„Tuhle fázi má našťestí za sebou.“

Novější fotografie ukazuje Violu s krátkými blondatými vlasy. Teď je jí už osmnáct, zdělila Cyninu štíhlou postavu a blondaté kudrny svého otce, které však nosí v chlapecky krátkém sestřihu, když si předtím nechala odrůst a ostříhat čern svých gotických let.

„Páni, k nepoznání!“ říká Jeff.

Alespoň dva tucty dalších fotek ukazují i Cyn v různém věku, jedna je dokonce ještě z vysoké školy. Pochází z nějaké sociální sítě, kde se potkávají spolužáci.

Svraští čelo. „Co znamená ‚profesní‘ a ‚analýza‘?“

„Informace, analýzy. Koho budeš volit, po jakých výrobcích sáhneš, kam pojedíš na dovolenou a tak dále.“

„Odkud to mohou vědět?“

„Bez problémů si to dokážou spočítat pomocí toho, co o tobě, o mně a miliardách dalších lidí vědí.“

„Děláš si srandu!“

„Většina podniků už to dělá,“ shovívavě vysvětluje Jeff. „A to už docela dlouho! Máš mobil, zákaznické karty v supermarketech, u benzinek, v hotelech, kreditku, co já vím. Už léta za sebou necháváš jasnou datovou stopu. Jak si myslíš, že pojišťovny, banky a úvěrové společnosti počítají svá rizika? Kreditní firma s pětadevadesátiprocentní pravděpodobností

ví, kdo z jejich zákaznic a zákazníků se v příštích pěti letech rozvede.“

„Tak to mě mohli tenkrát včas varovat,“ poznamená Cyn suše.

Jeffova ústa se stáhnou v pokřivený úsměv. „Má to ale i své světlé stránky. Analýzou klíčových slov dokáže Google například v reálném čase sledovat průběh chřipkových epidemií, respektive ho dokonce předvídat. A předpověď počasí se díky takovýmto programům také hodně zlepšila. To jsou jen dva příklady.“

„Stejně se bude pořád nadávat na rosníčky,“ zabručí Charly.

Jeff pokračuje: „A tu, teď už proslulou, kauzu Targetu a těhotných žen znáš?“

„Tak proslulou, že mě minula,“ povzdechne si Cyn. Byl to dlouhý den a ona už chce jít domů. Jeff je však ve svém živlu.

„Už před lety obchodní řetězec Target pomocí sběru dat svých zákazníků zjistil, že téměř všechny jeho těhotné zákaznice kupují v určitých obdobích svého těhotenství určité výrobky. Mýdlo bez parfemace, bio odličovací tampony a tak dále. Podle této analýzy Target samozřejmě také ví, že když nějaká žena kupuje tyhle či tamty výrobky, je v určitém měsíci těhotenství. Target dokáže prakticky na den přesně předpovědět termín narození dítěte.“

„Teď si ale ze mě děláš blázny.“

„Ne,“ odpoví Jeff. „Jde o rozeznání vzorců chování. Říká se tomu prediktivní analytika. My všichni dnes věříme, že jsme individualisté, ale ve skutečnosti se chováme dost jednotvárně – a tedy předvídatelně. Tímto způsobem pátrá policie po sériových pachatelích. Protože žháři nebo násilníci se často chovají podobně. Pomocí takzvaného prediktivního dohledu nebo prekriminálních programů dokáže ve městech určit ty ulice, v nichž v následujících hodinách pravděpodobně dojde k nějakému zločinu, například k prodeji drog nebo vloupání. Pak se tam může objevit a zločinu předejít. Takové programy začíná používat stále víc měst.“

„To zní jako *Minority Report*,“ soudí Charly. „To nebyl nijak špatný film.“

„Něco podobného, co se objevilo ve filmu, se už používá,“ opáčí Jeff. „V některých státech USA už se části vězňů neumožňuje, aby soud projednal jejich žádost o podmíněčné propuštění, protože někdo vyvinul algoritmy, které vypočítaly, že tito lidé se v nejbližších třech letech s relativně vysokou pravděpodobností dopustí recidivy.“

„A co když někdo patří k těm, kteří by se recidivy nedopustili?!“ zeptá se Cyn pobouřeně.

„Smůla.“ Jeff pokrčí rameny.

„Tihle lidé vůbec nedostanou šanci prokázat, že už se recidivy nedopustí?“ ptá se Cyn celá bez sebe.

„No jo, v našem novém světě se možnosti a šance obětují pravděpodobnostem. Víc než kdy jindy teď tvoje budoucnost závisí na tvé minulosti – protože budoucnost se ti z tvé minulosti vypočítá.“

„A to všichni pořád tvrdí, že sbírají jen anonymizovaná data.“

„Už před lety se prokázalo, že jednotlivé osoby lze identifikovat i z anonymizovaných dat,“ vysvětluje Jeff. „Zvlášť když se zkombinují různé databáze. Naše chování na internetu, data z mobilu, chování na cestách a při nakupování vytváří jednoznačný profil.“

„Takže prostě lžou, když tvrdí, že je anonymizují. A většina jim naletí.“

„Ano a ne. Data shromažďují anonymizovaně – a někdo v řetězci analýzy dat je pak hravě dokáže převést zpátky na tebe. A z toho pak sestavit tvé vzorce chování a predikovat budoucí.“

„Takže se vlastně mohou podívat do mé budoucnosti a zjistit, co chci?“

„Ne stoprocentně, ale často s vysokou pravděpodobností. Vědí dokonce, jak lehce, nebo obtížně se v něčem necháš ovlivnit.“

Cyn našpulí rty. „Ale zas tak přesně to nefunguje. Na internetu neustále dostávám reklamy na věci, co mě vůbec nezajímají.“ Musí myslet na sponzorované odkazy na všemožné diety, které se jí v poslední době nabízejí na stránkách, jež navštěvuje. Ty ona přitom opravdu nepotřebuje.

„Ty dostáváš, *protože* to tak dobře funguje,“ odporuje jí Jeff. „Když ti reklamní agentury budou neustále podsouvat jen ty správné věci, bude ti to nepříjemné. Budeš se totiž cítit pod dohledem a prokouknutá. V oboru se tomu říká *creepiness effect*, faktor děsivosti. Aby se mu vyhnuli, pořád mezi reklamy míchají nevhodné nabídky. A hned si myslíš, jak jsi sama právě řekla, že tě ještě neprokoukli – a tím snáze jim sedneš na lep.“

Cyn se zachvěje. „*Tohle* je děsivé.“

Jeff zvedne oči k nebi. „Ale prosím tě. Mně by upřímně řečeno bylo milejší, kdyby všechno to nepotřebné harampádí vynechali. Přece ti ušetří strašnou spoustu času, když ti hned nabídnou to, co se ti hodí.“

Jeffova generace má k těmto médiím prostě úplně jiný přístup. Stejně jako její dcera. Nebo se o ně Cyn jen příliš málo zajímá? Odkud pramení její nechuť ke všem těm technickým novotám posledních let? Musí myslet na Zerova slova. Jak jen to říkal? „Oni tu přicházejí se svými trojskými koňmi, slíbí ti něco najít, kontakt s přáteli, lásku, úspěch...“

Obrátí se k odchodu. Ovšem Jeff se ve svém nadšení nedá zastavit. „Počkej, ještě ti rychle nastavím to rozeznávání obličejů.“ Než ho může Cyn zarazit, ťuká do jejího smartphonu. „Tady! Prostě ty brýle vyzkoušej v metru cestou domů. Videonávod ti ukáže jak.“

„Vlastně to vůbec vědět nechci.“ Strčí si brýle do kabelky a s Jeffem a Charlym se rozloučí. Ze všeho toho vysvětlování jí třesť hlava.

Cyn si ráda v duchu pohrává s lidmi, které nezná. Uvažuje o nich, když sedí v autobusu nebo v metru, spekuluje o jejich

povoláních, minulosti, přáních, rodinách. Pochopitelně neví, zda hádá správně, ale vlastně svým pocitům důvěřuje.

S brýlemi v tašce je pokušení samozřejmě veliké. Jak přesné ty její odhady doopravdy jsou?

Sáhne do kabelky, nahmatá brýle, zaváhá. Vytáhne je, hraje si s nimi. Nasadí si je. Nikdo si je nevšímá.

Po pár minutách Cyn ví, jak se ta věc používá: příkazy se vydávají hlasem, mrknutím oka, pohyby hlavou a dotekem obruby. Místo na dotykové obrazovce vidí veškeré informace přímo na sklech, zpola průsvitné se před ní vznášejí v prostoru jako duchové, a přitom má volné ruce. Praktické.

Prohlédne si muže naproti sobě a aktivuje rozpoznávání obličejů. Po pár vteřinách se vedle mužovy hlavy objeví několik řádků a symbolů. Jméno, věk, bydliště. Cyn se rozhlédne a uteče jí tiché zaklení. Internet zná každíčkou osobu v tomto autobusu!

Já znám každíčkou osobu v tomto autobusu...

Zaměří se v davu na jednu tvář – automatické rozpoznání pohledu v přístroji pozná, kterou má na mysli – a špitne: „Brýle: identifikace.“

O pár vteřin později ví ledacos o Paule Fergusonové, hospodyni a matce tří dětí, bytem v Tottenhamu, třiapadesát let. Mohla by se dokonce dozvědět ještě víc, ale musela by si k tomu zřídit účet u poskytovatele a zaplatit. Vybere si mladého muže s rasta copánky, kterému z uší visí šnůry sluchátek. O mžik později se dozvídá, že ten třiadvacetiletý Dán je studentem Londýnské ekonomické školy a právě poslouchá Wagnera. To by nikdy neuhodla, přiznává si.

Navzdory troše odporu nebo snad studu začíná sdílet Jeffovo nadšení. Její špatné svědomí vystřídá fascinace. Než přestoupila na metro, informovala se o dvanácti osobách. Její představivost se často mívá se skutečností, zjišťuje. Pravda – nebo to, co brýle za pravdu vydávají – však často není o nic méně překvapivá.

Když prochází stanicí metra, pokračuje ve zkoumání lidí. Proti ní jde žena asi tak v Cynině věku. Brýle ukazují obvyklé

informace a fotky. A ještě něco navíc. Patnáct let staré novinové články ukazují tu ženu těžce ztýranou a zraněnou v nemocnici. „... brutální přepadení...“, „pochytí Cyn část jednoho ze starých titulků. „... přišla o jedno chodidlo... předčasný důchod...“ Ano, ta žena lehce kulhá, všimne si Cyn, než se zděšeně odvrátí. Bezděčně si klade otázku: kolik brýlí na tvářích lidí, kteří kráčí proti ní, už umí totéž? Kdo ji pozoruje přesně tak, jako ona pozorovala ostatní v autobuse a během přestupu? Kdo asi pošť na internet on-line její záběry? Najednou Cyn vyděsí pocit, že se na ni upírají tisíce očí.

Postranním pohledem do skleněné tabule před reklamním plakátem rychle zkontroluje svůj vzhled. Přezkoumá držení těla. Zvedne hlavu. A uvědomí si, kde se právě nachází: na nástupišti londýnského metra v dopravní špičce. Právě zde ji i bez brýlí vidí stovky lidí. A stejně tak všudypřítomné bezpečnostní kamery londýnských dopravních podniků. Pozdravte paranoiu, pomyslí si.

S rachotem přijíždí souprava. Cyn se v proudu pracujících přesune dovnitř vagonu a zamíří k volnému místu. Brýle jí oznámí čas jízdy do stanice, kde musí vystoupit.

Cestou Cyn na brýlích surfuje po internetu. Od vlády USA zatím nepřichází žádné oficiální stanovisko k Zerově akci Prezidentův den. V jistých washingtonských kancelářích to teď pravděpodobně vypadá, jako když do kurníku vnikne liška, domnívá se Cyn. V médiích už se spřádají ty nejabsurdnější konspirační teorie, s obvyklými a několika novými podezřelými.

Cyn ještě musí zaskočit pro pár maličkostí do supermarketu. V oddělení zeleniny sáhne po pytlíku rajčat, když tu ji brýle varují před pesticidy. Cyn nechá rajčata být a pokračuje do uličky se sušenkami. Brýle jí doporučí, aby sušenky koupila v jiném supermarketu za rohem, kde jsou o třicet pencí levnější. Cyn vrátí nákupní vozík a vydá se na cestu ke konkurenci.

Sušenky jsou tam skutečně v akci a rajčata jsou zralá, šťavnatá a bio. Zpozoruje, jak její výhrady k brýlím pomalu

mizí. S podivem si všímá, jak rychle a snadno s tou věcíčkou zachází. Zvědavě se loudá uličkami obchodu a prohlíží si různé speciální nabídky. Brýle jí navrhuje vhodné recepty. Když se rozhodne pro vajíčkové sendviče, zeptají se jí, které z přísad má doma, a připomenou jí, aby dokoupila ty chybějící.

Brzy nato stojí u pokladny s plným vozíkem a začíná váhat. Co tu dělá? Chtěla přece koupit jen rajčata a sušenky. Ale musí uznat, všechno v nákupním vozíku se jí může hodit.

Za ní se utvořila fronta. Zamyšleně vyloží zboží na pás a vytáhne z kabelky peněženku. Brýle jí doporučí zákaznickou kartu supermarketu a vypočítají jí, kolik s ní může již při tomto prvním nákupu ušetřit.

„Další karta?“ váhá Cyn a hledí do peněženky. Spontánně se rozhodne proti. Nemusím dělat všechno, co mi technika řekne, pomyslí si. Zaplatí v hotovosti.

„Prezident je pořád ještě celý bez sebe,“ běsní Erben. Před ním sedí shromážděné vedení amerických bezpečnostních organizací. Ačkoli jsou všichni uvyklí dlouhým jednáním, dívá se Erben do vyčerpaných tváří.

„Tihle lidé nás zesměšnili před celým světem! A mohlo to dopadnout ještě hůř! Asi si uvědomujete, že ty drony mohly nést něco úplně jiného než jen kamery.“ Jeho hlas zní britce, když pokračuje: „Prezident chce vědět, proč jsme ten útok nepředvíдали. Chce vědět, kdo jsou ti chlapi. Požaduje, abychom je co možná nejrychleji odstranili! Orville?“ obrátí se na šéfa FBI. Jen s námahou krotí svůj vztek na tu aktivistickou skupinu. Oni si snad myslí, že jsou Gang obránců Země!

„Přenos začal v deset třináct washingtonského času,“ podává Orville zprávu.

Erbenovi je zle, jen když pomyslí na nehybný vojenský obličej toho chlapa. Alespoň jednu dobrou věc ta akce snad přinese: personální změny. A to až do nejvyšších pater.

Na velkém monitoru na stěně přehrává Orville záběry z cvičného odpaliště.

„V deset šestnáct byla informována prezidentova ochranka...“

Ruce vylétávají k uším, prezident se ženou se krčí.

„Tři minuty!“ zvolá Erben. „Kdyby ta věc nesla zbraň, tak už bychom žádného prezidenta neměli!“

„To by musela být podstatně větší a pak už by nepronikla naší bezpečnostní sítí,“ opáčí Orville. Pouští film dál.

„O tři minuty později měla ochranka prezidenta v garáži. V tom spěchu se s nimi dovnitř bohužel dostalo několik malých společníků.“

Zastaví přehrávání a ukáže na pět stínů, které se za vozy snášejí z korun stromů.

„To je pět dronů, které vletěly přímo za vozy až do garáže.“

„Nepozorovaně,“ zaúpí Erben a střílí po Orvillovi zničujícím pohledem.

„Všechno se to odehrálo velice rychle,“ pokouší se ospravedlnit ředitel FBI. „Dva drony nejenže natáčely, nýbrž nesly také pět mobilních robotů s kamerami. V garáži pak drony roboty okamžitě odhodily. Ty věci měly rozměry sklípkana a byly bleskově rychlé.“

„A kdyby jeden z nich měl malou dávku bojového plynu a rozstříkl ji?“ burácí Erben. Neví, co ho rozčiluje víc, zda ti aktivisté, či Orville. „Nechci na to ani pomyslet! Prezident s rodinou by byli zavražděni! Záběry nechutného boje o život by byly přenášeny patrně do celého světa! Tahle šlamastyka je horší než 11. září! Dokazuje, že nejlépe chráněný člověk světa není v bezpečí! Ti lidé pronikli do srdce našeho velkolepého národa! Zaseli jed pochybnosti a podkopali důvěru ve všechna naše bezpečnostní opatření z posledních let! Nikdo v této zemi není v bezpečí – to je jejich poselství! Kdo ty zatracené věci řídil? A jak?“

„Jones?“ vyzve šéf FBI jednoho ze svých asistentů a na vysvětlenou dodá: „Jon vede vyšetřování.“

Průhledný manévř. Orville doufá, že tímto člověkem Erbena ukonejší. Doufá marně.

Erben se s Jonathanem Stemem přátelí od dob studií. Ve Washingtonu to ví každý. V sedmatřiceti letech je i Jon na svou práci mladý. Jako bývalý příslušník speciálních sil námořnictva, několikrát raněný, s nejvyššími vyznamenáními i doktorátem z práv má s Erbenem společnou nemilosrdnou sebedisciplínu, která je oba vynesla na vrchol. Pokud v tom nehrálo roli i jejich uhlazené vystupování.

„Zero, předpokládáme,“ pronáší Jon svým lehce skřípavým hlasem. „Drony řídili přes internet. Signál mobilních telefonů protékal anonymizovanými systémy. Zero mohl ty věci ovládat z jakéhokoli smartphonu s přístupem na internet kdekoli na světě. To je velmi špatná zpráva...“

„Ovšem,“ přeruší ho Erben podrážděně. Takovouto ztrátu tváře si prezident nemůže dovolit. Pokud ztratí image prezident, pak také jeho vedoucí spolupracovníci. To znamená on! „Odposloucháváme celý svět a o tomto plánu ani o samotné akci nezachytíme vůbec nic? Za co každý rok ládujeme do našich tajných služeb a jejich smluvních partnerů miliardy?!“

„Naše vyšetřování se soustřeďuje na tři aspekty,“ pokouší se Jon stočit rozhovor zpět na racionální úroveň. „Zaprvé na drony. Prošetřujeme jejich původ a cestu každé sebemenší součástky, ověřujeme u nich každou formu klasických stop jako DNS, otisky prstů a tak dále. Krom toho samozřejmě pátráme, odkud přišly ty SIM karty a kdo je koupil.“ Odkáše si.

„Zadruhé: videopřenos. Byl živě přenášén skrze účet na YouTube a ještě na jednu speciální webovou stránku, zerospresidentsday.com. Pravděpodobně to byla pojistka, kdyby YouTube během přenosu kanál deaktivoval. Ten kanál na YouTube i tu stránku si musel někdo zaregistrovat. Příslušné e-mailové adresy, IP adresy a další digitální stopy byly sice zakamuflovány, případně jsou to falešná jména a jednorázové adresy, přesto už jsme je podrobně prozkoumali.

Zatřetí: Zero už v minulých letech zveřejnil početná videa a on-line rádce k ochraně soukromí pod názvem *The Citizen's Guerilla Guide to the Surveillance Society*. I ty samozřejmě prověřujeme kvůli možným stopám.“

„Fajn,“ říká Erben. Víc toho v tuto chvíli asi žádat nemůže. Blízký východ se jim hroutí před očima, v Číně to vře, Rusové už zase opruzují, Evropané se chtějí vymanit z okovů dluhů – opravdu má na práci ještě i jiné věci. „Jone, budeš mě průběžně informovat,“ přikazuje a vědomě tak urazí oficiální šéfy kolem stolu. Aniž by je pocítil pohledem, obrátí se k odchodu.

V těsné předsíni jejího bytu je tma, jen ve škvíře pod Violinými dveřmi se mihotá paprsek světla.

„Dobrý večer! Jsem doma!“ volá Cyn. V kuchyni, která není o nic větší než předsíň, postaví na stůl nákupy. Vedle nich odloží brýle.

Poprvé si uvědomuje, jak vyčerpaná z toho proudu dat je. Zároveň pocítí směs úlevy a bolesti, jako by po dlouhém dni zmučeně, ale šťastně vyklouzla z nových elegantních bot.

„Odkdy nosíš brýle?“ ptá se Vi za jejími zády.

Cyn se k ní otočí. Dcera už ji o půl hlavy přerostla.

„Boží! Datové brýle!“ zvolá Vi euforicky, ještě než je vezme do ruky.

Jak je poznala? Výborně by si rozuměla s Jeffem, pomyslí si Cyn.

„Odkud je máš?“

„Z redakce.“

„Deník je tak pokrokový? Aspoň že tak, smím je vyzkoušet?“

„Nejdřív večere.“

Zmizí v koupelně a Vi bez většího brblání připraví sendviče.

Při jídle se Cyn vyptává, jak se Vi dařilo ve škole, ovšem ta se zajímá jen o brýle.

Cyn jí vypráví, jak k nim přišla.

„No jo, akce Prezidentův den,“ poznamená Vi. „Drsné. Až ty lidi chytí, budou vyřízení.“

„Znáš Zera?“

„Né, tedy, po dnešku už vlastně jo. Můžu si teď vzít ty brýle?“ poprosí a se zázrakem techniky mizí do svého pokoje.

Cyn se s laptopem na klíně uvelebí na pohovce, která zabírá skoro celý obývací. Ne že by pohovka byla tak velká. Ale Cyn stísněný prostor nevdává. Tehdy, krátce po Violině narození, znamenalo nastěhování do tohoto bytu nový začátek. A protože v tom bytě bydlí už tak dlouho, je nájem opravdu výhodný. Jinak by si Londýn vůbec nemohla dovolit.

Překontroluje informace zpravodajských agentur. Z Bílého domu přichází suchopárné tiskové prohlášení: prezident a jeho rodina jsou zdraví, útok proběhl beze zbraní. FBI a Ministerstvo vnitřní bezpečnosti zahájily vyšetřování, aby teroristy vypátraly.

Teroristy? uvažuje Cyn. Jasně. Všechno, co byt jen vzdáleně připomíná invazi na americké území, je okamžitě vyhodnoceno jako terorismus. Co se asi doopravdy odehrává v zákulisí?

Ačkoli nejsou žádní zranění či mrtví, kteří by se mohli oplákat, opanuje ta událost veškeré titulky. Je jedno, kam Cyn klikne, média jiné téma neznají. Reakce se pohybují od škodolibosti přes divoké spekulace až po pobouření. Zprávám dominuje jediná fotografie: prezidentova tvář panikou znetvořená do šklebu, jeho strachem rozšířené oči, ústa otevřená k úzkostnému křiku.

Pokud bylo Zerovým cílem udělat z údajně nejmocnějšího člověka na světě v očích veřejnosti trapnou hromádku neštěstí, podařilo se mu to. To mu neodpustí, pomyslí si Cyn a zahlodají v ní obavy. S hysterickou a uraženou velmocí není radno žertovat.

Cyn si vaří čaj, a než voda začne vřít, vědomě si užívá chvíli klidu. Z Violina pokoje neslyší ani hlásku. Ještě před rokem by z ji to zneklidňovalo, avšak v uplynulých měsících se Viola z Lily Munsterové proměnila v Mášenku. Dříve by jí Cyn zaklepala na dveře a zeptala se, jestli také nechce čaj – aby měla záminku dceru zkontrolovat. Strach, že by Vi mohla sklouznout do tenat depresí a drog, byl v mnohých chvílích nesmírný.

Dnes už nemá pocit, že ji musí hlídat. Po letech nekonečných ošklivých hádek si v poslední době docela sedly, jak by řekla Vi.

Zdá se, že se vzpamatovala, myslí si Cyn. Škoda, že se asi brzy odstěhuje, hned po maturitě. Od podzimu chce Vi studovat práva.

S tichým povzdechem a kouřícím šálkem v ruce Cynthia přešla zpět do obývacího pokoje.

Jedna věc je na modernizované redakci *Deníku* dobrá: digitální archiv všech minulých článků, k němuž se teď Cyn může dostat i z domova. Vyhledá si ty novější k tématu kontroly, ochrany soukromí a vyšetřování amerických úřadů. Nemají jich zrovna málo. Pojednávají o webové platformě Wikileaks, o Bradleym Manningovi, dnes Chelsea Manningové, americkém vojákovi, který odhalil zločiny americké armády v Iráku, a samozřejmě o odhalení Edwarda Snowdena k celosvětovému špionážnímu teroru americkou Národní bezpečnostní agenturou. V létě 2013 Cyn ty zprávy nějakou dobu sledovala. Jako obvykle si pak za nějaký čas vyžádala její pozornost nová témata – povstání, občanské války, povodně, zemětřesení, atentáty nebo hospodářská krize.

Krom toho je Londýňanka. Je kontrole uvyklá. Co proti tomu asi tak může dělat? Utěšuje se tím, že kontrola koneckonců znamená také jistou míru bezpečí.

Setrese ze sebe neurčitou tíseň a soustředí se na svou práci. Na síti najde několik reportáží o tom, jak američtí vyšetřovatelé sebrali členy Anonymous a skupinu jménem LulzSec. Stačí se jednou neopatrně připojit k internetu a už tě mají, dozvídá se. To vypadá pro Zera zle, proběhne Cyn hlavou, taky ho chytí. Z dalšího článku o filmařce Lauře Poitrasové, které se svěřil Edward Snowden, zjistí, že ti dva spolu velice dobře komunikovali, aniž by byli vysledováni. Většina návodů zní technicky a komplikovaně. Z jiných čpí námět na špionážní thriller, jako třeba schovat baterku z mobilu do ledničky. Udělá si pár poznámek a heslovitě si rozvrhne článek.

Je mi sotva čtyřicet, ale připadám si, jako bych se probudila v nějakém sci-fi příběhu svého mládí... Ochrana soukromí je mrtvá... Je pojem soukromí mrtvý? Otázka soukromého života je v právu zakotvena teprve sto let... Jedná se o zastaralý koncept? Nebo není dostatečně chráněn? Je odpor vůči kontrole, jako byl ten Zerův, posledním marným vzplanutím, nebo probouzejícím se odbojem? → Příklady jiných aktivit a aktivistů... Je strach z teroru pravým důvodem kontroly, nebo jen záminkou ke kontrole a/nebo kšeftování?

V její mysli získává článek pomalu svou podobu. Ráno ho napíše.

Následně se přihlásí na svůj účet na seznamce, které každý měsíc cpe do chřtánu peníze. A za nic. Její fotografie je téměř aktuální a není přehnaně retušovaná. Načervenalý tón hnědých vlasů jí opravdu sluší. U věku švindlovala jen o několik málo let. Takže ještě pořád začíná trojkou.

V poště najde pět vzkazů. Tři vyhodí už kvůli předmětu zprávy, jeden kvůli tomu, že je příliš krátký. Poslední vzkaz vypadá poměrně slušně, i když ten muž není tak úplně její typ. Možná mu odepíše. Ale asi spíš ne.

Krátce před jedenáctou pocítí únavu. Odejde do koupelny, kde se člověk může jen stěží otočit mezi sprchou a umyvadlem, jak je těsná. Stáhne si šaty a jako každé ráno i večer se pohledem vyhne svému odrazu v zrcadle, aby pak očima nakonec přece jen přelétla znetvořenou, zkroucenou, rudou kůži na části svého levého prsu, žeber a vnitřní straně levého nadloktí.

Na moment pocítí paniku, že by po internetu mohla kolovat fotografie z toho požáru před sedmnácti lety podobně, jako ona dnes viděla fotky té ženy, která před dvěma lety při neštěstí přišla o chodidlo.

Dlouze se sprchuje, pak se pečlivě osuší a jemně natře zjizvené tkáně mastí. Pak si oblékne tričko a šortky od pyžama a hodí přes sebe ještě svůj starý pohodlný župan.

Zaklepe na Violiny dveře.

„To je paráda!“ jása její dcera, když Cyn otevře. „Můžu si ty brýle zítra půjčit? Večer je budeš mít zpátky. Prosím! Prosím, prosím!“

„Hej, já s nimi mám pracovat,“ opáčí Cyn, ale vzápětí dodá: „I když nevím na čem. Zítra je snad ještě potřebovat nebudu. Takže jestli chceš, vezmi si je. Ale neztrať je.“

SNĚHULÁK:

Viděli jste prezidentovu tvář?

PIKOLA777:

Jen jak ji ztratil. ^^

„Chtěli bychom z Googlu udělat třetí polovinu tvého mozku,“ deklamuje Zero. Jeho tvář vykazuje rysy Sergeje Brina, jednoho ze zakladatelů Googlu.

„Brin tohle skutečně řekl?“ zvolá Cyn. Přitáhne si židli vedle Charlyho a Jeffa, aby na video lépe viděla.

„Je to už pár let zpátky,“ zamýšlí se Jeff. „Tehdy, když představil Google Instant nebo něco takového.“

Zeroovy rysy se mění, stává se z nich koláž tváří Sergeje Brina a Larryho Page. Lebka nabobtnává a nafukuje se jako balon.

„Vlastně by bylo skvělé mít jeden a půl mozku, ne?“ švitoří Zero. „No jo, snad až na bolesti hlavy. A hlava mě rozbolí z vizí Googlu, a to rovnou desetinásobně. Za deset hlav! Ale ne, za miliardy hlav! Za vaše hlavy! Jakže se to říká? Nelam si hlavu za jiné.“

Nadlidsky velká lebka se rozprskne v tisíce cárů. Hned nato z prázdného límce vyroste nová hlava a mluví dál: „Znám dost lidí, kteří svůj smartphone označují za svůj externí mozek. Když něco nevědí, klik, podíváme se na Google. Nebo na Wikipedii. Nebo, nebo...“ řeční sžíravým tónem. „Už ses někdy zamyslel, k čemu máš mozek? Přesně! K myšlení! Přinejmenším k tomu bys ho mít měl. Tak si teď společně krátce zauvažujme nad tím, co je Google. Nejlíp s naší třetí půlkou mozku.“

Zero ťuká do chytrého telefonu.

„Co. Je. Google. Ups! Přes dvě miliardy výsledků? Auvajs! To je až moc odpovědí na jeden dotaz. Zkusme to jinak. Co říká Google sám? Cílem Googlu je organizovat informace z celého světa a zpřístupnit je komukoli a kdykoli tak, aby byly užitečné.“

Jeho výraz se vzteky zkříví, když pokračuje: „No to mi polib! Kolik užitečných informací je tedy tam venku na světě? Devadesát procent informací, které denně dostanu, a je jedno od koho, jsou blbosti! Zprávy z Facebooku nebo WhatsAppu,

novinky o celebritách, reality show, reklamy, spamy, pokyny od šéfa! Jediné, kam můžete tyto informace vytrít, je koš! Ale ne! Google chce z těch hoven patrně udělat můj mozek! Milý Google, to ale radši zůstanu u svých dvou polovin.“ Na chvilku se odmlčí, předkloní se. „Tu třetí si nechte. Organizujte si ji, jak chcete, šoupejte to svinstvo zleva doprava a zpátky, ale ne mně do mozku! Ten má i bez vašich blbostí dost práce. Krom toho, co máte vůbec co pohledávat v mé hlavě? Když už se tam jednou usadíte, kdo mi pak zaručí, že se budete chovat slušně? *Jak* vlastně přesně organizujete ‚informace ze světa‘? Podle *jakých kritérií* je dáváte k dispozici? *Kdo* to určuje? Kdo sepisuje pravidla? Kdo píše algoritmy? Nějaký z vašich programátorů? V *mém* mozku? Ach tak, podívat se na ně samozřejmě nesmím. A co vaše výpočty? V mém mozku. No jasně, firemní tajemství. Vždyť proti tomu je Velký bratr hotový Neználek!“ Zero se zasměje. „A vůbec! Pak už Google není jen třetí půlkou mého mozku, nýbrž i třetí půlkou mozku mého souseda – člověče, můj soused je ale idiot, a jaký! Sakra, nesdílím s ním pak svou třetí půlku mozku jako siamské dvojče? Stejně jako s miliardami dalších tupců na světě? Siamská miliardčata?“ Sáhne si na čelo. „Myslím, že už na mě zas jde bolest hlavy. Ostatně jsem toho názoru, že datové chobotnice musí být zničeny.“

„Shrňme si, co o Zerovi víme,“ opře se Cyn na židli. „Charly?“

„Tady je seznam těch třiceti osmi videí, které od roku 2010 zveřejnil.“

Cyn přelétá pohledem názvy: „Malý velký bratr“, „Velké přehodnocení“, „Ratingová agentura lidí“. Charly mezitím hovoří dál: „Krátká, rozmarná kázání o soukromí, rozsahu kontroly a dalším ohrožení kvůli digitalizaci a zasítování. Krom toho dokumentace několika malých guerillových akcí. Tak například zkrášlili veřejné bezpečnostní kamery v různých městech ozdobnými stuhami nebo maskami tamních šéfů vlád. Do včerejška

ta videa vidělo jen několik tisíc lidí. Od akce Prezidentův den jsou jich miliony.“

„I tomu návodu *The Citizen's Guerilla Guide to the Surveillance Society* se od včerejška dostává větší pozornosti než dosud,“ doplní Jeff.

„To jsou ty tipy, jak zašifrovat data a vzepřít se tak kontrole, že ano?“ ověřuje si Anthony.

Jako obvykle – když jednou za čas prudí v redakci, místo aby se plazil u majitelů či správní rady – plaší své redaktory jako špatný pastevecký pes své stádo. Ještě než mu Cyn nebo někdo jiný může odpovědět, vyptává se dál: „Víme už o té bandě víc? Kdo za ní vězí? Kde sídlí? Kolik jich je?“

„Nemáme ani tušení,“ praví Charly. „Doteď se drželi hodně zpátky.“

„Tajemství, báječné!“ zvolá Anthony a tleskne do dlaní. „Z toho se dají vytvářet příběhy! Jakou máme návštěvnost na webu?“

„Cynin článek má nejvyšší hodnoty dnešního on-line vydání,“ říká Jeff. „To téma táhne.“

„Tak bychom ho měli vyždímat,“ míní Anthony, zatímco Cyn studuje seznam videí. Nemá o těchto záležitostech ani ponětí, ale proto přece mají Jeffa.

„Třeba z toho můžeme udělat sérii článků,“ navrhuje. „Každý den představíme jedno z těch videí a v souvisejícím textu dodáme hlubší informace.“

„Vždyť to říkám,“ přikývne Anthony a srovná si brýle. Cyn by zajímalo, kdy tyhle účetnické obroučky konečně zas vyjdou z módy. Anthony v nich vypadá prostě směšně. „Jen mi tam ale nedávejte moc textu,“ napomene Anthony Cynthii pohledem. „Chci vidět parádní grafiku, nejlépe animovanou. A musíte do toho zabudovat i vlastní videa. Jako první si vezmeme hned to video o Googlu, které jste právě sledovali. Je to dobré zahájení tématu. Odpoledne chci mít na obrazovce něco dalšího. A vymyslete si k tomu i nějaký sexy perex.“ A odšustí.

Cyn si vymění pohled s Jeffem.